

KALENDARIUM

KAROLINA LIBRONT

doi 10.7366/2300265420172321

KALENDARIUM WYDARZEŃ 2017

EUROPA I AMERYKA PÓLNOCNIA

1 stycznia – Malta objęła prezydencję w UE.

1 stycznia – w klubie nocnym w Stambule doszło do strzelaniny zorganizowanej przez tzw. Państwo Islamskie w odpowiedzi na działania militarne Turcji w Syrii. Zginęło 39 osób.

9 stycznia – Martin McGuinness z Sinn Féin złożył dymisję z urzędu zastępcy pierwszego ministra Irlandii Północnej w proteście przeciw polityce energetycznej Demokratycznej Partii Unionistycznej. Konflikt między dwoma ugrupowaniami doprowadził do ogłoszenia wcześniejszych wyborów w marcu; najwięcej głosów ponownie zdobyła DPU, a na drugim miejscu znalazł się Sinn Féin.

12 stycznia – 3 tys. amerykańskich żołnierzy przybyło do Polski, a 16 stycznia 300 żołnierzy USA rozmieszczono w Norwegii w ramach operacji NATO „Atlantic Resolve”. Jej celem jest zademonstrowanie solidarności sojuszniczej w obliczu zachowania Rosji na Ukrainie i wzmocnienie wschodniej flanki NATO. W kolejnych miesiącach jeszcze powiększono kontyngent.

14 stycznia – turecki parlament zatwierdził dwie poprawki do konstytucji zwiększające uprawnienia prezydenta w stosunku do rządu i organów ustawodawczych.

16 stycznia – Ukraina pozwała Rosję przed Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości w związku z aneksją Krymu i konfliktem we wschodniej Ukrainie.

17 stycznia – premier Wielkiej Brytanii Theresa May ostatecznie potwierdziła wyjście z mechanizmów Jednolitego Rynku Europejskiego.

17 stycznia – Włoch Antonio Tajani został wybrany na nowego przewodniczącego Parlamentu Europejskiego.

20 stycznia – 45. urząd prezydenta USA objął republikanin Donald Trump. W kolejnych dniach doszło do protestów, m.in. 21 stycznia w Waszyngtonie tłum liczący 500 tys. osób demonstrował na rzecz praw kobiet i przeciwko prezydenturze Trumpa.

25 stycznia – Donald Trump ogłosił, że Meksyk powinien zapłacić za budowę muru na granicy z USA. Prezydent Meksyku Enrique Peña Nieto odwołał zaplanowane bilateralne spotkania. W ciągu kolejnych miesięcy narastał kryzys dyplomatyczny między dwoma państwami.

5 lutego – ponad pół miliona osób protestowało w Rumunii przeciw rządowi Sorina Grindeanu.

12 lutego – na nowego prezydenta Niemiec wybrano Franka-Waltera Steinmeiera z SPD.

13 lutego – doradca Donalda Trumpa ds. bezpieczeństwa narodowego USA Michael Flynn zrezygnował ze stanowiska po ujawnieniu informacji o jego kontaktach z rosyjskimi politykami. Opozycja zarzucała, że Rosja wpływała na wyniki wyborów i wspierała kandydata republikań-

skiego. Przez cały 2017 r. trwały dochodzenia w sprawie wpływu Rosji na wybory w USA i jej powiązań z administracją Trumpa.

3 marca – Parlament Europejski zagłosował za wprowadzeniem obowiązku wizowego dla obywateli USA z uwagi na brak zniesienia wiz dla niektórych członków UE, w tym Polski.

13 marca – János Áder ponownie został wybrany na prezydenta Węgier przez Zgromadzenie Narodowe.

15 marca – w Holandii odbyły się wybory, które wygrało dotychczas rządzące ugrupowanie Wolność i Demokracja; premierem na kolejną kadencję został Mark Rutte.

17 marca – hiszpańska ETA ogłosiła całkowite rozbrojenie w ciągu miesiąca.

22 marca – w Westminsterze terrorysta przeprowadził zamach z użyciem samochodu w proteście przeciw działaniom Wielkiej Brytanii na Bliskim Wschodzie; zginęły 4 osoby. Dzień później do podobnego ataku z użyciem samochodu doszło w Antwerpii w Belgii, a dwa tygodnie później – w Sztokholmie.

26 marca – w Bułgarii odbyły się wybory parlamentarne po wcześniejszym ustąpieniu Bojko Borisowa z uwagi na brak możliwości utworzenia rządu. Wybory wygrało i tym razem centroprawicowe ugrupowanie Borisowa, który zdołał utworzyć rząd i został premierem.

26 marca – w Rosji odbyły się masowe protesty przeciw korupcji władzy, podczas których zatrzymano setki demonstrantów, w tym Aleksieja Nawalnego. Kolejne masowe protesty organizowano w czerwcu, październiku i listopadzie.

28 marca – szkocki parlament zdecydował o zorganizowaniu drugiego referendum niepodległościowego w ciągu dwóch lat z powodu brexitu.

2 kwietnia – w Serbii odbyły się wybory prezydenckie, wygrane przez dotychczasowego premiera Aleksandra Vučića.

3 kwietnia – w metrze w Petersburgu w wyniku zamachu bombowego zginęło 16 osób; sprawcą był Rosjanin pochodzący z Kirgistanu, działający rzekomo na zlecenie Al-Kaidy.

16 kwietnia – w Turcji odbyło się referendum konstytucyjne w celu wprowadzenia systemu prezydenckiego. Propozycje zakładały, że prezydent byłby jednocześnie szefem państwa i rządu, miałby prawo wydawania dekretów z mocą ustawy i arbitralne uprawnienie rozwiązywania parlamentu. Większość poparła zmiany. OBWE i Rada Europy uznały, że głosowanie nie spełniało demokratycznych standardów.

19–28 kwietnia – odbyły się wybory prezydenckie w Albanii, w których wybrano Ilirę Metę z socjaldemokratycznej partii LSI.

23 kwietnia – we Francji odbyły się wybory prezydenckie. W drugiej rundzie w maju zmierzyli się Marine Le Pen z Frontu Narodowego oraz Emmanuel Macron z nowo założonej partii En Marche!. Macron wygrał w niemal wszystkich okręgach wyborczych. Objął urząd 14 maja.

28 kwietnia – parlament Czarnogóry ratyfikował członkostwo w NATO.

10 maja – na skutek złożenia wniosku o wotum nieufności został odwołany rząd w Kosowie. Przyspieszone wybory odbyły się 11 czerwca. Nowym szefem rządu został Ramush Haradinaj z Sojuszu na rzecz Przyszłości Kosowa.

16 maja – podczas protestów przeciw rządowi Recepta Tayyipa Erdoğan w Waszyngtonie personel ambasady tureckiej zaatakował demonstrantów, raniąc niektórych z nich. USA oficjalnie

zaprotestowały przeciw takiemu postępowaniu oraz postawiły personel tureckiej placówki w stan oskarżenia, aresztując niektórych jego członków.

17 maja – UE i Ukraina podpisały umowę o ruchu bezwizowym.

22 maja – w Manchesterze ekstremista islamski dokonał zamachu bombowego podczas koncertu; zginęły 23 osoby. Kolejne zamachy na terytorium Wielkiej Brytanii przeprowadzono 3 i 4 czerwca w Londynie.

28 maja – zmarł Zbigniew Brzeziński, urodzony w Polsce amerykański dyplomata i strateg, doradca ds. bezpieczeństwa prezydenta USA Jimmy'ego Cartera.

3 czerwca – na Malcie odbyły się wybory parlamentarne. Ponownie wygrała je Partia Pracy, a Joseph Muscat pozostał premierem.

8 czerwca – w Wielkiej Brytanii odbyły się wybory parlamentarne. Najwięcej głosów uzyskała Partia Konserwatywna, a Theresa May została ponownie premierem.

11 i 18 czerwca – we Francji odbyły się wybory parlamentarne. Wygrało je ugrupowanie prezydenckie En Marche!.

11 czerwca – w referendum ok. 97% obywateli Portoryko zagłosowało za przyłączeniem państwa do Stanów Zjednoczonych.

14 czerwca – nowym premierem Irlandii został Leo Varadkar.

21 czerwca – parlament rumuński zagłosował za wotum nieufności dla rządu Sorina Grindeanu.

25 czerwca – odbyły się wybory parlamentarne w Albanii, wygrane przez socjalistów. Premierem został proeuropejski Edi Rama.

1 lipca – Estonia objęła prezydencję w UE.

16 lipca – setki tysięcy Polaków demonstrowało przeciw przeprowadzonej przez rząd PiS reformie wymiaru sprawiedliwości w obawie przed zniesieniem niezawisłości sędziowskiej i podważeniem trójpodziału władz. Projekty skrytykowały także organy Unii Europejskiej. Prezydent Andrzej Duda zawetował pakiet ustaw, jednak w grudniu 2017 r. zapowiedział podpisanie jedynie częściowo zmienionych aktów.

30 lipca – w odpowiedzi na nałożenie nowych sankcji Rosja wydalila 755 amerykańskich dyplomatów. 31 sierpnia USA także poprosiły o redukcję liczby rosyjskich placówek.

17 sierpnia – w Barcelonie i Cambrils tzw. Państwo Islamskie przeprowadziło zamachy z użyciem samochodów, w których zginęło 16 cywilów. Dzień wcześniej doszło do przypadkowej detonacji materiału wybuchowego w Alcanar, w której zginęło dwóch terrorystów.

11 września – na Gotlandii Szwecja rozpoczęła największe od 20 lat ćwiczenia wojskowe „Aurora 17” wraz z kontyngentem amerykańskich żołnierzy.

11 września – w Norwegii odbyły się wybory parlamentarne, rząd ponownie utworzyła konserwatywna premier Erna Solberg.

14 września – rozpoczęły się rosyjsko-białoruskie manewry wojskowe „Zapad 2017”.

15 września – premier Islandii Bjarni Benediktsson został skrytykowany za list rekomendujący uniewinnienie pedofila. Z rządzącej koalicji wycofała się partia Jasna Przyszłość, co doprowadziło do upadku rządu. Wybory parlamentarne odbyły się 4 listopada; nowym premierem została Katrín Jakobsdóttir z lewicowo-zielonej koalicji.

24 września – odbyły się wybory parlamentarne w Niemczech. Najwięcej głosów ponownie zdobyło ugrupowanie Angeli Merkel, CDU/CSU, nie zdołało jednak sformować rządu z uwagi na fiasko rozmów koalicyjnych z Zielonymi i FPD. CDU/CSU powróciła do rozmów koalicyjnych z SPD; do stycznia 2018 r. nie zdołała jednak sfinalizować negocjacji.

1 października – w Katalonii odbyło się nieuznawane przez władze centralne referendum niepodległościowe. 92% uczestników zagłosowało za niepodległością (w referendum wzięło udział 43% uprawnionych do głosowania). Strona rządowa wskazywała na liczne nieprawidłowości związane z organizacją referendum oraz poleciła siłom policyjnym niedopuszczenie do głosowania. Stronnictwo niepodległościowe zarzucało zbyt dużą brutalność policji – w wyniku jej interwencji poważnie zraniono wielu cywilów. 3 października w Katalonii odbył się strajk generalny w proteście przeciw brutalności policji. 4 października rząd centralny wysłał tam jednostkę sił zbrojnych w celu opanowania kryzysu. W kolejnych dniach odbywały się demonstracje z udziałem setek tysięcy osób. Premier Hiszpanii Mariano Rajoy zagroził zawieszeniem autonomii Katalonii, co ostatecznie zrealizował 21 października.

15 października – w Austrii odbyły się wybory do Rady Narodowej, niższej izby parlamentu. Wygrała je Austriacka Partia Ludowa z poparciem 31,5%. Najmłodszym – zaledwie 32-letnim – premierem w historii Austrii został Sebastian Kurz.

20–21 października – w Czechach odbyły się wybory parlamentarne do Izby Poselskiej, które zakończyły się zwycięstwem centroprawicowej partii ANO. Jej lider Andrej Babiš został nowym szefem rządu mniejszościowego. W październiku 2017 r. przedstawiono mu zarzuty defraudacji subsydiów unijnych.

22 października – w Słowenii odbyły się wybory prezydenckie, które wygrał dotychczas pełniący urząd Borut Pahor.

27 października – rząd centralny rozwiązał parlament Katalonii i odwołał jej rząd.

31 października – na Manhattanie doszło do zamachu terrorystycznego z użyciem ciężarówki, w którym zginęło 8 osób. Sprawca został zainspirowany przez tzw. Państwo Islamskie.

1 listopada – zakończono stan wyjątkowy we Francji. W zamian za to w życie weszło nowe, zaostrzone prawo antyterrorystyczne.

13 listopada – 23 członków UE, w tym Polska, zainicjowało stałą, wzmocnioną współpracę strukturalną w dziedzinie obronności (tzw. PESCO). Uczestnicy zobowiązali się m.in. do przeznaczania odpowiednich środków na inwestycje w obronność oraz do rozwijania wspólnych projektów na rzecz budowania zdolności obronnych.

3 grudnia – kilkutyśięczny tłum demonstrantów w Kijowie domagał się przyjęcia ustawy o impeachmentie prezydenta Ukrainy, Petra Poroszenki, z uwagi na zarzuty nieudolności rządów i korupcji. Jednym z organizatorów protestów był Micheil Saakaszwili, b. prezydent Gruzji.

4 grudnia – na nowego przewodniczącego Eurogrupy wybrano ministra finansów Portugalii Mário Centeno.

7 grudnia – rozpoczęła się dwudniowa wizyta prezydenta Turcji Recepa T. Erdoğan w Grecji – było to pierwszy taki krok polityczny od 65 lat trwania konfliktu między dwoma państwami.

7 grudnia – Komisja Europejska pozwała do Trybunału Sprawiedliwości UE Polskę, Czechy i Węgry z uwagi na ich odmowę przyjęcia uchodźców. Był to trzeci krok w procedurze odebrania tym krajom prawa głosu w instytucjach unijnych.

7 grudnia – premier Polski Beata Szydło złożyła dymisję. Nowym premierem został dotychczasowy wicepremier i minister finansów, Mateusz Morawiecki. Przeprowadził on gruntowną rekonstrukcję rządu w styczniu 2018 r.

24 grudnia – w Turcji zwolniono niemal 3 tys. urzędników państwowych, oskarżając ich o udział w antyrządowym puczu w lipcu 2016 r.

25 grudnia – rosyjska Centralna Komisja Wyborcza odmówiła rejestracji Aleksieja Nawalnego jako kandydata w przyszłych wyborach prezydenckich z powodu wyroku skazującego za defraudację środków. Nawalny wezwał do bojkotu wyborów.

AFRYKA, AMERYKA ŁACIŃSKA, AUSTRALIA I AZJA

2 stycznia – w Bagdadzie tzw. Państwo Islamskie przeprowadziło zamachy bombowe, w których zginęło 56 osób. W tym samym miesiącu doszło do kolejnych zamachów w stolicy Iraku.

7 stycznia – Nana Akufo-Addo objął urząd prezydenta Ghany.

10 stycznia – w Kabulu przeprowadzono serię zamachów bombowych, w których zginęło co najmniej 65 osób. Sprawstwo przypisano talibom oraz tzw. Państwu Islamskiemu. 11 stycznia Specjalny Inspektor Generalny ds. Odbudowy Afganistanu z ramienia USA opublikował raport, zgodnie z którym Afgańskie Siły Zbrojne nie były zdolne do zapewnienia bezpieczeństwa w kraju i utraciły kontrolę nad częścią terytorium na rzecz talibów.

13 stycznia – Organizacja ds. Zakazu Broni Chemicznej po raz pierwszy przyznała, że podejrzewa prezydenta Syrii Baszara al-Asada o użycie tej broni podczas konfliktu.

15 stycznia – w Paryżu miały się odbyć negocjacje pokojowe między Izraelem i Palestyną dotyczące możliwości utworzenia odrębnego państwa palestyńskiego. Żadna ze stron konfliktu nie wysłała jednak swoich reprezentantów.

18 stycznia – w bazie wojskowej w Gao w Mali przeprowadzono najbardziej krwawy zamach bombowy w historii konfliktu w Północnym Mali. Zginęło 78 osób.

18 stycznia – Zgromadzenie Narodowe Gambii zgodziło się na przedłużenie o 90 dni mandatu dla Yahyi Jammeha, który został pokonany w wyborach prezydenckich. Narastał konflikt wewnętrzny. W kolejnych dniach uchwalono rezolucję RB ONZ nr 2337 autoryzującą operację ECOWAS, a siły Senegal, Nigerii i Ghany wkroczyły na terytorium Gambii, aby umożliwić objęcie urzędu Adamowi Barrowowi, który wygrał ubiegłoroczne wybory. 21 stycznia Yahya Jammeh zgodził się ustąpić i wyjechał z kraju. Jedną z pierwszych decyzji Adama Barrowa było usunięcie przymiotnika „islamski” z oficjalnej nazwy Gambii.

21 stycznia – w Parachinar w Pakistanie talibowie przeprowadzili zamach bombowy, w którym zginęło 25 osób. W kolejnych tygodniach akcje terrorystyczne przybierały na sile; m.in. 16 lutego w Sehwanie tzw. Państwo Islamskie zabiło 92 osoby w zamachu. Nasilały się także ataki wojska na pozycje terrorystów.

21 stycznia – po objęciu urzędu przez Donalda Trumpa Izrael ogłosił rozległe plany budowy osiedli we Wschodniej Jerozolimie i na Zachodnim Brzegu (na tym terytorium – pierwsze od 20 lat).

31 stycznia – Maroko zostało członkiem Unii Afrykańskiej.

3 lutego – Rada Praw Człowieka ONZ wydała raport nt. prześladowań Rohindżów w Mjanmie, uznając, że mogą być one klasyfikowane jako zbrodnie przeciwko ludzkości.

8 lutego – na nowego prezydenta Somalii został wybrany dotychczasowy premier Mohamed Abdullahi Mohamed.

12 lutego – w Turkmenistanie odbyły się wybory prezydenckie; dotychczas urzędujący Gurbanguly Berdimuhamedow zdobył ok. 97% głosów.

19 lutego – w Ekwadorze odbyły się wybory. Prezydentem został Lenín Moreno z lewicowego Sojuszu PAIS.

10 marca – południowokoreański sąd konstytucyjny podtrzymał usunięcie prezydent Park Guen-hye; tymczasowym prezydentem został Hwang Kyo-ahn.

17 marca – izraelskie siły powietrzne zaatakowały cele w Syrii; w odpowiedzi Syria wystrzeliła kilka pocisków S-200 w stronę Wzgórz Golan.

20 marca – odbyły się wybory w Timorze Wschodnim. Prezydentem został Francisco Guterres.

29 marca – wenezuelski Najwyższy Trybunał Sprawiedliwości, obsadzony przez zwolenników prezydenta Nicolása Maduro, przejął funkcje legislacyjne Zgromadzenia Narodowego. Opozycja oraz zagranica potępiły tę decyzję; w kraju doszło do masowych protestów. Szybko przywrócono funkcję parlamentu, jednak Nicolás Maduro zachował prawo do zawierania umów typu *joint-venture* w dziedzinie energetyki.

2 kwietnia – w Armenii odbyły się wybory parlamentarne; niemal 50% głosów zdobyła Republikańska Partia Armenii. OBWE wskazywała na liczne incydenty wyborcze.

6 kwietnia – w Gambii odbyły się wybory parlamentarne, wygrane przez Zjednoczoną Partię Demokratyczną.

9 kwietnia – Tzw. Państwo Islamskie dokonało serii zamachów na kościoły koptyjskie w Egipcie, zabijając 45 osób.

4 maja – w Algierii odbyły się wybory parlamentarne. Większość ponownie zdobył Narodowy Front Wyzwolenia, a premierem został Abdelmadjid Tebboune.

6 maja – Ismail Haniyeh, b. premier Autonomii Palestyńskiej, został nowym liderem Hamasu w geście pojednania z innymi ugrupowaniami palestyńskimi.

19 maja – w Iranie odbyły się wybory prezydenckie. Wygrał je dotychczas rządzący Hassan Rouhani.

23 maja – 23 października – w filipińskim Marawi rozpoczął się konflikt z ugrupowaniami islamistycznymi, skupionymi wokół tzw. Państwa Islamskiego. Oprócz setek zabitych ponad 1 mln cywilów zostało zmuszonych do opuszczenia rejonów walk. Na terytorium objętym konfliktem wprowadzono stan wyjątkowy, a w ostateczności siły rządowe wyparły rebeliantów.

31 maja – w Kabulu w pobliżu ambasady niemieckiej ekstremistyczne ugrupowanie Haqqani przeprowadziło zamach bombowy; zginęło ponad 150 osób.

3 czerwca – odbyły się wybory w Lesotho. Władzę przejęła partia All Basotho Convention, a premierem został Tom Thabane.

5 czerwca – kilka państw Bliskiego Wschodu zerwało stosunki dyplomatyczne z Katar, jednocześnie nakazując Katarczykom opuszczenie swojego terytorium; zawieszono połączenia lotnicze, a Arabia Saudyjska zamknęła granicę z nim, czyli jedyną granicę lądową tego kraju. Oficjalnym powodem zerwania stosunków było oskarżenie o podsycanie konfliktów na Bliskim Wschodzie i wspieranie terroryzmu. Katar, inaczej niż reszta państw, usiłował współpracować gospodarczo z Iranem. Pod koniec miesiąca państwa te wystosowały wobec Kataru dziesięcio-

dniowe ultimatum, żądając zerwania stosunków z organizacjami terrorystycznymi, zamknięcia tureckiej bazy wojskowej, rozluźnienia relacji z Iranem, wydania terrorystów znajdujących się na jego terytorium, zamknięcia telewizji Al-Jazeera i wypłaty odszkodowań za straty z tytułu blokady. Katar odrzucił wszystkie żądania. Kraje arabskie zadecydowały zatem o jej kontynuowaniu.

7 czerwca – w Teheranie tzw. Państwo Islamskie przeprowadziło dwa zamachy terrorystyczne, w których zginęło 17 osób. Był to pierwszy tak poważny atak terrorystyczny w Iranie od 2010 r.

16 czerwca – 28 sierpnia – doszło do konfrontacji między wojskiem Indii i Chin w przygranicznym regionie Doklam. 16 czerwca Chińska Armia Ludowa wkroczyła na to terytorium sporne między Chinami a Bhutanem (sojusznikiem Indii) w celu zbudowania drogi. Obie strony wycofały swoje wojska po dwóch miesiącach negocjacji.

26 czerwca – rozpoczęły się wybory parlamentarne w Papui-Nowej Gwinei, w wyniku których premierem ponownie został Peter O'Neill z Ludowego Kongresu Narodowego.

26 czerwca – odbyły się wybory prezydenckie w Mongolii; wygrał je centroprawicowy polityk Battulga Khaltmaa.

5 lipca – zwolennicy Nicolása Maduro zaatakowali parlamentarzystów, raniąc m.in. Julio Borgesa, przewodniczącego Zgromadzenia Narodowego. Kryzys w Wenezueli przybierał na sile. 8 lipca w areszcie domowym zamknięto lidera opozycji, Leopoldo Lópeza.

12 lipca – b. prezydent Brazylii Luiz Inácio Lula da Silva został skazany na 9 i pół roku więzienia za korupcję i pranie brudnych pieniędzy.

14 lipca – doszło do strzelaniny na Wzgórzu Świątynnym w Jerozolimie, w wyniku którego Izrael wprowadził środki bezpieczeństwa i obostrzenia w poruszaniu się na tym terytorium. Spowodowało to masowe protesty, które przyniosły 11 ofiar śmiertelnych i wielu rannych. Strona palestyńska oraz Liga Arabska potępiły te kroki, twierdząc, że stanowią naruszenie *status quo*. Ostatecznie Izrael wycofał się z najbardziej kontestowanych środków bezpieczeństwa.

16 i 20 lipca – w Kongu odbyły się wybory parlamentarne. Żadne ugrupowanie nie zdołało uzyskać większości. W sierpniu rząd ostatecznie utworzył Clément Mouamba.

20 lipca – wybory prezydenckie w Indiach wygrał Ram Nath Kovind z Indyjskiej Partii Ludowej.

22 lipca – odbyły się wybory parlamentarne we Wschodnim Timorze. Ponownie wygrała je partia FRETILIN, a premierem został Mari Alkatiri.

30 lipca – w Wenezueli Nicolás Maduro zorganizował głosowanie na członków Zgromadzenia Konstytucyjnego, którego zadaniem miała być zmiana ustawy zasadniczej. Wielu Wenezuelczyków zbojkotowało te wybory, a w kraju nasilały się protesty. Tysiące obywateli zdecydowało się emigrować.

30 lipca – w Senegalu odbyły się wybory parlamentarne. Premierem pozostał Mohamed Dionne, a rządzący sojusz BBY utzymał się u władzy.

1 sierpnia – w Nowej Zelandii odbyły się wybory parlamentarne. Wygrała je Partia Narodowa, a premierem został Bill English.

1 sierpnia – w Wenezueli opozycyjni liderzy Leopoldo López i Antonio Ledezma zostali aresztowani. Mercosur rozpoczął procedurę zawieszenia Wenezueli w prawach członka.

4 sierpnia – w Rwandzie odbyły się wybory prezydenckie, które wygrał Paul Kagame, rządzący od 2000 r.

8 sierpnia – w Kenii odbyły się wybory. Prezydentem ponownie został Uhuru Kenyatta. Jego rywal Raila Odinga nie uznał wyniku elekcji i odwołał się do Sądu Najwyższego. Wybory zostały anulowane i powtórzone 26 października. Ponownie wygrał je Kenyatta.

16 sierpnia – Indie ogłosiły, że odeślą 40 tys. Rohindżów, którzy uciekli przed prześladowaniami, do Mjanmy.

23 sierpnia – w Angoli odbyły się wybory. Wygrała je dotychczas rządząca lewicowa partia MPLA; jej lider João Lourenço został prezydentem.

13 września – prezydentem Singapuru jako pierwsza kobieta została Halimah Yacob.

25 września – w kurdyjskiej części Iraku zorganizowano referendum niepodległościowe, w którym spośród ponad 72% uprawnionych do głosowania niemal 93% zagłosowało za niepodległością. Rząd iracki zakwestionował legalność referendum i zastosował środki odwetowe, m.in. w stosunku do kurdyjskich przedsiębiorców, a także rozpoczął przygotowanie ofensywy wojсковej. Z powodu niepowodzenia ruchu niepodległościowego 1 listopada prezydent Irackiego Kurdystanu Masoud Barzani zrezygnował ze stanowiska po 12 latach pełnienia urzędu.

2 października – w Japonii odbyły się przyspieszone wybory z uwagi na zagrożenie ze strony Korei Północnej i oskarżenia rządzących o nieradzenie sobie z sytuacją. Najwięcej głosów ponownie zdobyła partia Liberalno-Demokratyczna, a Shinzō Abe pozostał premierem.

5 października – siły zbrojne Iraku odbiły miasto Hawija w północnej części kraju z rąk tzw. Państwa Islamskiego.

10 października – w Liberii odbyły się wybory. Nowym prezydentem został George Weah z Koalicji na rzecz Demokratycznej Zmiany. Były to pierwsze po zakończonej w 2003 r. wojnie domowej wybory zorganizowane samodzielnie przez rząd Liberii.

12 października – Fatah i Hamas podpisały w Kairze umowę o współpracy, która została publicznie wsparta przez Egipt i Arabię Saudyjską. Kontrolowana przez Fatah Autonomia Palestyńska, która sprawuje nadzór nad Zachodnim Brzegiem, przejęła kontrolę administracyjną nad Strefą Gazy. Obie organizacje będą chronić granice strefy.

14 października – w Mogadiszu w najbardziej krwawym zamachu terrorystycznym w historii Somalii zginęło ponad pół tysiąca osób. O sprawstwo podejrzewa się islamistyczne ugrupowanie Asz-Szabab. Tego samego dnia dokonano innego zamachu bombowego w dzielnicy Madina, gdzie zginęły dwie osoby.

15 października – w Kirgistanie odbyły się wybory prezydenckie. Wygrał je b. premier, socjaldemokrata Sooronbaj Dżeenbekow. Dotychczasowy prezydent Ałmazbek Atambajew sprawował urząd przez dwie kadencje i nie mógł ubiegać się o kolejną.

15–20 października – siły irackie i kurdyjskie stoczyły bitwę o Kirkuk. W rezultacie wojska rządowe przejęły kontrolę nad kluczową infrastrukturą miasta. Podczas ofensywy armia rządowa wkroczyła do innych miejscowości na terenie irackiego Kurdystanu.

18 października – rozpoczął się XIX Kongres Narodowy Komunistycznej Partii Chin, na którym zaprezentowano nowy kodeks ideologiczny – *Rozważania Xi Jinpinga o sojalizmie z chińską charakterystyką dla nowej ery*. Po raz pierwszy od czasu Mao partia formalnie przyjęła ideologię zawierającą nazwisko jej przywódcy. Nowa polityka ma na celu osiągnięcie „socjalistycznej nowoczesności”, zakłada także, że Chiny będą odgrywały bardziej aktywną rolę na scenie międzynarodowej. Xi Jinping rozpoczął drugą kadencję jako sekretarz generalny partii.

22 października – w Argentynie odbyły się wybory do połowy Izby Posłów oraz 1/3 Senatu. Wygrała je rządząca liberalno-konserwatywna koalicja Cambiemos (hiszp. Zmieńmy!).

27 października – Burundi jako pierwszy kraj na świecie przestało być członkiem Międzynarodowego Trybunału Karnego. Rząd burundyjski był oskarżony o zbrodnie przeciwko ludzkości, w tym tortury i zabójstwa. Od 2015 r. w tym kraju trwały zamieszki tłumione przez rządowe siły bezpieczeństwa. Burundi oskarżało MTK o przęsładowanie państw afrykańskich.

4 listopada – podczas wizyty w Arabii Saudyjskiej do dymisji podał się Saad al-Hariri, premier Libanu. Dwa dni później Arabia Saudyjska stwierdziła, że b. premier wypowiedział jej wojnę; prezydent Libanu oskarżył ten kraj o wymuszenie dymisji na al-Haririm i przetrzymywanie go jako zakładnika. 9 listopada Arabia Saudyjska, Bahrajn, Kuwejt i ZEA wydalily z kraju obywateli Libanu. Wydarzenia te miały podłoże w konflikcie części państw arabskich z Iranem. Po powrocie do kraju al-Hariri odwołał swoją dymisję.

12 listopada – w Gwinei Równikowej odbyły się wybory parlamentarne. Rządzący zablokowali dostęp do Internetu oraz zabronili poruszania się prywatnym pojazdom. Rządząca Partia Demokratyczna zdobyła 99% miejsc w Izbie Posłów i wszystkie miejsca w Senacie.

14 listopada – siły zbrojne Zimbabwe zainicjowały zamach stanu. W jego wyniku przeprowadzono proces impeachmentu prezydenta Roberta Mugabe, który następnie ustąpił ze stanowiska (sprawował rządy od 1980 r.). Bezpośrednią przyczyną przewrotu było odwołanie wicepremiera Emmersona Mnangagwy. 24 listopada Mnangagwa objął urząd prezydenta i stanął na czele rządu przejściowego.

19 listopada – w Chile odbyły się wybory. Prezydentem został prawicowy polityk Sebastián Piñera, pełniący tę funkcję w latach 2010–2014.

23 listopada – Bangladesz i Mjanma porozumiały się co do powrotu uchodźców z grupy Rohindźów w ciągu dwóch miesięcy.

26 listopada – odbyły się wybory w Hondurasie. Prezydentem ponownie został Juan Orlando Hernández.

26 listopada – 7 grudnia – odbyły się wybory do niższej izby parlamentu w Nepalu. Żadna z partii nie zdołała osiągnąć większości potrzebnej do sformowania rządu w 2017 r.; na początku 2018 r. wciąż trwały negocjacje koalicyjne.

5 grudnia – przedwcześnie zakończył się szczyt Rady Współpracy Zatoki Perskiej w Kuwejcie, kiedy ZEA i Arabia Saudyjska ogłosiły zawarcie dwustronnego sojuszu wojskowego.

10 grudnia – prezydent Wenezueli formalnie zakazał kandydatom partii opozycyjnych udziału w wyborach prezydenckich w 2018 r.

14 grudnia – największy kartel narkotykowy Kolumbii Clan del Golfo ogłosił jednostronne zawieszenie broni jako gest pokoju wobec rządu centralnego.

28 grudnia – w Teheranie rozpoczęły się demonstracje antyrządowe z uwagi na złą sytuację materialną ludności, korupcję, zaangażowanie w konflikty regionalne oraz nieprzestrzeganie praw człowieka. Protesty trwały jeszcze na początku 2018 r. Władze zablokowały dostęp do serwisów społecznościowych.

29 grudnia – premier Mali Abdoulaye Idrissa Maïga i wszyscy ministrowie złożyli dymisję, nie podając powodów swojej decyzji.

SPRAWY GLOBALNE

1 stycznia – kadencję niestałego członka Rady Bezpieczeństwa ONZ rozpoczęły Boliwia, Etiopia, Kazachstan, Szwecja i Włochy. Stanowisko sekretarza generalnego ONZ objął Portugalczyk António Guterres.

17–20 stycznia – w Davos odbyło się Światowe Forum Ekonomiczne pod hasłem „Odpowiedzialne przywództwo”; za największe zagrożenia dla globalnej gospodarki uznano coraz większe różnice między najbogatszymi i najbiedniejszymi, a co za tym idzie – polaryzację społeczeństw. Kluczowymi tematami były także zmiany klimatyczne i zwiększające się zagrożenia dla środowiska. Po raz pierwszy w forum wziął udział przewodniczący Chińskiej Republiki Ludowej, Xi Jinping, a zabrakło reprezentantów nowej administracji USA, niemieckiej kanclerz Angeli Merkel i prezydenta Francji François Hollande’a.

23 stycznia – Donald Trump wycofał USA z Partnerstwa Transpacyficznego.

27 stycznia – Donald Trump podpisał Rozporządzenie wykonawcze 13769, mające na celu zapobieganie przenikaniu do Stanów Zjednoczonych zagranicznych terrorystów. W wyniku wprowadzenia dekretu USA zawiesiły przyjmowanie uchodźców i imigrantów – z Syrii do odwołania, z innych państw na 120 dni. Ponadto na 90 dni wstrzymano wydawanie wiz amerykańskich obywatelom Syrii, Iraku, Iranu, Jemenu, Libii, Sudanu i Somalii. 3 lutego 2017 r. wykonywanie rozporządzenia zostało czasowo wstrzymane na terenie całego państwa z uwagi na zaskarżenie do sądu, a 10 lutego 2017 r. Sąd Apelacyjny w San Francisco uznał je za niezgodne z konstytucją. USA przez cały rok utrzymywały różne obostrzenia wjazdowe w stosunku do obywateli ww. państw.

17–19 lutego – odbyła się 523. monachijska konferencja bezpieczeństwa. Uczestnicy dyskutowali m.in. o postprawdzie, kryzysie liberalnej demokracji, terroryzmie islamskim oraz spornych kwestiach terytorialnych na Pacyfiku.

20 lutego – według raportu SIPRI w latach 2012–2016 globalny wolumen handlu bronią wzrósł bardziej niż w którymkolwiek z 5-letnich okresów od czasu zimnej wojny. Import broni na Bliski Wschód wzrósł o 212%.

28 lutego – Donald Trump odwołał prośrodowiskowe ustawy przyjęte podczas kadencji Baracka Obamy.

26–29 kwietnia – w Manili na Filipinach odbył się 30. szczyt ASEAN. Jego głównymi postanowieniami były wzmocnienie korpusu urzędniczego i implementacja standardów *good governance*.

5 maja – Rosja, Iran i Turcja podpisały umowę o stworzeniu czterech stref bezpieczeństwa w Syrii, wolnych od działań wojskowych. Do umowy nie przystąpiła jednak żadna ze stron syryjskich.

11 maja – członkowie Rady Arktycznej spotkali się na Alasce. Motywem przewodnim obrad były regulacje dotyczące pozyskiwania ropy naftowej.

12–15 maja – wirus WannaCry zaatakował systemy IT na całym świecie, wymuszając opłatę w bitcoinach i doprowadzając do paraliżu funkcjonowanie prywatnych przedsiębiorstw, jak również np. szpitali czy urzędów. Pod koniec 2017 r. USA i Wielka Brytania oskarżyły Koreę Północną o stworzenie wirusa.

27 maja – we włoskiej Taorminie odbył się szczyt G-7. Nie osiągnięto porozumienia w sprawie paryskiej umowy klimatycznej z uwagi na sprzeciw USA.

16 czerwca – Senat USA zdecydowaną większością zagłosował za zaostreniem sankcji wobec Rosji i Iranu. Donald Trump ogłosił nowe restrykcje wobec Kuby, odwracając decyzje swojego poprzednika.

7 lipca – w Hamburgu odbył się szczyt G-20. Podpisano porozumienie dotyczące zawieszenia broni w Syrii. Nie udało się porozumieć co do kwestii klimatycznych, głównie z uwagi na postawę USA. W mieście odbyły się gwałtowne, masowe demonstracje antykapitalistyczne i antyglobalistyczne; setki policjantów i cywilów zostało rannych, aresztowano dziesiątki demonstrantów; zniszczono wiele budynków.

28 lipca – premier Pakistanu Nawaz Sharif złożył dymisję, gdy Sąd Najwyższy orzekł zakaz pełnienia przez niego funkcji publicznych w związku z nieujawnieniem zatrudnienia w saudyjskiej spółce FZE.

5 sierpnia – RB ONZ jednogłośnie przyjęła rezolucję nr 2371 nakładającą sankcje na Koreę Północną w związku z jej testami międzykontynentalnych rakiet balistycznych. W 2017 r. doszło do licznych incydentów związanych z testami broni przez to państwo. 8 sierpnia w głośnym przemówieniu Donald Trump obiecał Korei Północnej „ogień i furie” (ang. *fire and fury*), jeśli to państwo będzie ciągle wystosowywać groźby pod adresem USA.

3 września – zarejestrowano trzęsienie ziemi o sile 6,3 w skali Richtera w wyniku najpotężniejszej jak do tej pory próby nuklearnej przeprowadzonej przez Koreę Północną. USA zagroziły odpowiedzią wojskową. Pod koniec 2017 r. RB ONZ nałożyła dalsze sankcje na Koreę Północną.

20 września – 50 państw podpisało Traktat o zakazie broni jądrowej, przyjęty 7 lipca 2017 r. w siedzibie ONZ. Państwa nuklearne kontestowały traktat.

6 października – Pokojową Nagrodę Nobla otrzymała Międzynarodowa Kampania na rzecz Przeciwdziałania Broni Jądrowej (ICAN) za swoją pracę w dziedzinie zwracania uwagi na katastrofalne konsekwencje humanitarne użycia takiej broni i ogromne wysiłki na rzecz wprowadzenia popartego traktatem zakazu jej posiadania. Jest to światowa koalicja promująca traktat o zakazie broni jądrowej. Organizacja rozpoczęła działalność w 2007 r., ma swoją siedzibę w Genewie.

26 października – europejską nagrodę w dziedzinie praw człowieka im. Andrieja Sacharowa zdobyła opozycja w Wenezueli.

5 listopada – dziennikarze z Międzynarodowego Konsorcjum Dziennikarzy Śledczych (ICIJ) i 95 redakcji z całego świata zaczęły publikować tzw. *Paradise Papers*, czyli raporty z „rajów podatkowych” dokumentujące, w jaki sposób czołowi politycy, międzynarodowe przedsiębiorstwa i gwiazdy unikali uiszczania podatków w swoich krajach, byli finansowani m.in. przez rosyjskich oligarchów oraz brali udział w innych nielegalnych działaniach w strefie *offshore*. *Paradise Papers* dotyczyły m.in. brytyjskiej królowej Elżbiety II, prezydenta Kolumbii Juana Manuela Santosa, b. kanclerza Niemiec Gerharda Schrödera i piosenkarzy Bono oraz Madonny.

13–14 listopada – odbył się 31. szczyt ASEAN w Manili na Filipinach. Poruszane tematy to m.in. niedożywienie, kwestie migracji, współpraca przy opanowywaniu epidemii, polityka klimatyczna i walka z korupcją.

6 grudnia – Stany Zjednoczone zdecydowały się uznać stolicę Izraela w Jerozolimie oraz przenieść tam swoje placówki dyplomatyczne. Ten ruch spotkał się z krytyką w świecie arabskim, m.in. ze strony Jordanii, Hamasu, Egiptu, Arabii Saudyjskiej oraz Turcji. Decyzję Donalda Trumpa skrytykowali także sekretarz generalny ONZ oraz 14 z 15 państw zasiadających w RB ONZ. Lider Hamasu Ismail Haniyeh wezwał do rozpoczęcia nowej intifady. W państwach muzułmańskich i w Izraelu rozpoczęły się masowe protesty. Na wezwanie króla Jordanii zapowiedziano zwołanie w trybie pilnym szczytu Ligi Państw Arabskich. Premier Izraela Benjamin

Netanjahu z uznaniem przyjął decyzję. USA będą pierwszym krajem, który będzie posiadać swoją ambasadę w Jerozolimie.

11 grudnia – Władimir Putin po raz pierwszy od początku konfliktu odwiedził Syrię. Zapowiedział stopniowe wycofywanie sił rosyjskich z uwagi na to, że tzw. Państwo Islamskie zostało wyparte z większości terytoriów.

23 grudnia – Francja zobowiązała się do współpracy z państwami z grupy Sahelu G-5 w celu zwalczania bojówek islamistycznych zaangażowanych w konflikt w Północnym Mali.

31 grudnia – Sekretarz generalny ONZ António Guterres wystosował „czerwony alarm dla świata”, wskazując, że w 2017 r. pogłębiły się konflikty i nierówności społeczne, zwiększyło się niebezpieczeństwo wybuchu wojny nuklearnej, a nacjonalizm i ksenofobia rosły w siłę.